

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi (Farabi Hastanesi)
Başhekimliği

**AMBULANS VE AMBULANSTAKİ TIBBİ CİHAZLARIN TEMİZLİK,
DEZENFEKSİYON VE STERİLİZASYON TALİMATI**

Dok. Kod:AS.TL.02

Yayın Tarihi: 16.03.2020

Revizyon No:02

Revizyon Tarihi:03.10.2023

Sayfa Sayısı:4

1.0 AMAÇ

Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezinde Sağlık hizmetleri ile ilişkili enfeksiyonların önlenmesinde acil yardım ambulanslarının ve ambulans içindeki tıbbi malzemelerin temizlik ve dezenfeksiyon işlemlerinin standardize edilmesini sağlamaktır.

2.0 KAPSAM

Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezinde acil yardım ambulansı ve içindeki tıbbi malzemelerin temizlik, dezenfeksiyon ve sterilizasyon işlemlerini kapsar.

3.0 KISALTMALAR

4.0 TANIMLAR

5.0 SORUMLULAR

• Başhekimlik
• Hastane Başmüdürü
• Kalite Koordinatörlüğü
• Başhemşirelik
• Enfeksiyon Kontrol Komitesi
• Birim Kalite Temsilcileri
• Bölüm/Birim Sorumluları Ve Tüm Çalışanlar

6.0 FAALİYET AKIŞI:

6.1 GENEL İLKELER

6.2 AMBULANSIN İÇ TEMİZLİĞİ

6.3 AMBULANSIN DIŞ TEMİZLİĞİ

6.4 SEDYELERİN BAKIM VE TEMİZLİĞİ

6.5 SIRT TAHTASI (SPİNE BOARD)

6.6 VAKUM ASPİRATÖRÜNÜN BAKIM VE TEMİZLİĞİ

6.7 HASTA ACİL BAKIM EKİPMANLARININ BAKIM VE TEMİZLİĞİ

6.8 PORTATİF OKSİJEN VE ÇANTASININ BAKIM VE TEMİZLİĞİ

6.9 KURTARMA YELEĞİNİN BAKIM VE TEMİZLİĞİ

6.10 MEKANİK VENTİLATÖR VE PARÇALARININ BAKIM VE TEMİZLİĞİ

6.11 DEFİBRİLATÖR VE PARÇALARININ BAKIM VE TEMİZLİĞİ

6.12 LARİNGOSKOP SETİ VE BLADELERİN BAKIM VE TEMİZLİĞİ

6.13 AMBU SETİNİN BAKIM VE TEMİZLİĞİ

6.1 GENEL İLKELER

- Uygulama sırasında temizlik personeli “**El Hijyeni Talimatı**” na göre ellerini yıkamalıdır.
- Eldiven “**Eldiven Kullanımı Talimatı**” önerilerine uyularak kullanılmalıdır.
- Temizlik başlamadan önce malzemeler eksiksiz olarak hazırlanmalıdır.
- Dezenfektanlar “**Hastane Temizliği Talimatı**”na uygun kullanılmalıdır.
- Yüzey dezenfektanı olarak 1/100’lük çamaşır suyu kullanılmalıdır (1 L suya 10 cc (%1) çamaşır suyu).
- Kan ve vücut sıvılarının temas ettiği yüzeylerin temizliğinde 1/10’luk çamaşır suyu kullanılmalıdır (1 L suya 100 cc (%10) çamaşır suyu).
- Cihazların temizliğinde “**Sterilizasyon ve Dezenfeksiyon Prosedür**”üne uyulmalıdır.
- Ambulans güneş ışığında bırakılmamaya özen gösterilmelidir.
- Araç olağan koşullarda sabah saatlerinde yıkanmalıdır.

KONTROLLÜ KOPYA

- Araç yıkanırken sabun olarak bulaşık deterjanı kullanılmamalıdır.
- Ambulanslar rutin olarak 7 (yedi) günde bir detaylı olarak ve her vakadan sonra genel olarak temizlenmelidir.

6.2 AMBULANSIN İÇ TEMİZLİĞİ

- Hastanın temas ettiği her yüzey temizlenmelidir.
- Ambulans içerisindeki dolap sistemi, tavan ve tavan kaplaması ile yan panel kaplamalarının temizliğinde uygun dezenfektan kullanılmalıdır.
- Temizliğe çöplerin toplanmasıyla başlanmalıdır.
- Öncelikle köşelerden başlanarak araç içi zemini uygun biçimde süpürülmelidir.
- Ilık sabunlu su ile yer yüzeyi temizlenmelidir.
- Yumuşak bezle mutlaka kurulama işlemi yapılmalıdır.
- Sonrasında araç bir süre havalandırılmalıdır.

6.3 AMBULANSIN DIŞ TEMİZLİĞİ

- Ambulansı yıkamada öncelikle tekerlek ve jantlar yıkanmalı ve çamurlarının akıtılması sağlanmalıdır.
- Aracın tepesinden başlanarak aracın üstü, önü, arkası ve yanları ılık veya soğuk su ile yıkanmalıdır.
- Sabun veya araç şampuanı su ile köpürtülmelidir.
- Uygun fırçayla tepeden başlayarak tüm dış yüzey yıkanmalıdır.
- Temiz su ile aynı şekilde durulama yapılmalıdır.
- Yumuşak bezle mutlaka kurulama işlemi yapılmalıdır.

6.4 SEDYELERİN BAKIM VE TEMİZLİĞİ

- Kan ve vücut sıvıları ile bulaş yoksa düşük düzey dezenfeksiyon yeterlidir.
- Tüm sedyelerin temizliğinde uygun konsantrasyonda (yüzey dezenfektanı olarak 1/100'lük, kan ve vücut sıvılarının temas ettiği yüzeylerin temizliğinde 1/10'lük) çamaşır suyu kullanılmalıdır.
- Sedyede var olan malzemeler hazırlanan uygun dezenfektan ile suda yıkanmış ve sıkılmış temizlik bezi ile silinmeli, sonrasında durulanmalı ve kurularak işlem tamamlanmalıdır.
- Sedyelerin temizliği haftada bir ve her vakadan sonra rutin olarak tekrarlanmalıdır.
- Hareketli parçaları olan sedyeler haftada bir kez yağlanmalı, oluşan yağ fazlalığı yağlanan malzemenin üzerinden silinmelidir

6.5 SIRT TAHTASI (SPİNE BOARD)

- Kan ve vücut sıvıları ile bulaş yoksa düşük düzey dezenfeksiyon yeterlidir.
- Sirt tahtası ve baş tespit yastığı hazırlanan uygun konsantrasyonda (yüzey dezenfektanı olarak 1/100'lük, kan ve vücut sıvılarının temas ettiği yüzeylerin temizliğinde 1/10'lük) çamaşır suyu ile suda yıkanmış ve sıkılmış temizlik bezi ile silinmeli, sonrasında durulanmalı ve kurularak işlem tamamlanmalıdır.
- Temizleme işlemi her hastaya kullanım sonrasında tekrarlanmalıdır.

6.6 VAKUM ASPİRATÖRÜNÜN BAKIM VE TEMİZLİĞİ

- Kan ve vücut sıvıları ile bulaş yoksa düşük düzey dezenfeksiyon yeterlidir.
- Toplama kavanozunun içindeki atıklar suyla yıkanarak tuvalete boşaltılmalı, 1/10 sulandırılmış çamaşır suyu (500 ppm klor veya eşdeğeri etkinlikteki dezenfektan) ile dezenfekte edilmeli ve kurulanmalıdır.
- Hortumlar çeşme suyu ile yıkanmalı ve içerisinden uygun konsantrasyondaki çamaşır suyu (1/10) geçirilmeli, sonrasında su ile durulanıp, kuru olarak saklanmalıdır.
- Her aspirasyon işleminde tek kullanımlık aspirasyon sondaları kullanılmalı, kullanılmış aspirasyon sondaları tıbbi atık kutusuna atılmalıdır.
- Uygun biçimde toplanan malzeme çantasına yerleştirilerek işlem tamamlanmalıdır.

6.7 HASTA ACİL BAKIM EKİPMANLARININ BAKIM VE TEMİZLİĞİ

- Kan ve vücut sıvıları ile bulaş yoksa düşük düzey dezenfeksiyon yeterlidir.
- Şişme atelleri, boyunluk seti, canlandırma çantası, tansiyon aleti ve diagnostik set (otoskop, oftalmoskop ve kineskoptan) uygun konsantrasyondaki (yüzey dezenfektanı olarak 1/100'lük, kan ve

vücut sıvılarının temas ettiği yüzeylerin temizliğinde 1/10'luk çamaşır suyu veya %70'lik etil alkol ile ıslatılmış bez yada alkol bazlı hızlı yüzey dezenfektanı (sprey şekli) ile tüm yüzeyleri silinmeli, sonrasında durulanmalı ve kurularak işlem tamamlanmalıdır.

- Acil bakım ekipmanları temizliği her kullanım sonrasında ve haftada bir rutin olarak tekrarlanmalıdır.
- Temizlik ve bakım işlemi bittikten sonra her biri uygun şekilde çantasına veya ambulansın iç bölmesine düzgün olarak yerleştirilmelidir.
- Şişme ateller düzenli bir şekilde her kullanım sonrasında fermuarlarının çalışması ve delik açısından kontrol edilmelidir.

6.8 PORTATİF OKSİJEN VE ÇANTASININ BAKIM VE TEMİZLİĞİ

- Kan ve vücut sıvıları ile bulaş yoksa düşük düzey dezenfeksiyon yeterlidir.
- Her nöbet değişimi sırasında portatif oksijen tüpünün dolu olup olmadığı kontrol edilmelidir.
- Portatif oksijen, sabit oksijen sistemi ve manometreleri hazırlanan uygun konsantrasyondaki (yüzey dezenfektanı olarak 1/100'lük, kan ve vücut sıvılarının temas ettiği yüzeylerin temizliğinde 1/10'lük) çamaşır suyu ile yıkanmış ve sıkılmış temizlik bezi ile iç ve dış olmak üzere tüm yüzeyi silinmelidir.
- Sırt çantasında kullanılıyorsa haftada bir kez sırt çantası hazırlanan uygun konsantrasyondaki (yüzey dezenfektanı olarak 1/100'lük, kan ve vücut sıvılarının temas ettiği yüzeylerin temizliğinde 1/10'lük) çamaşır suyu ile yıkanmalı, sonrasında bol su ile durulanmalı ve kurularak işlem tamamlanmalıdır.
- Sabit oksijen sisteminde bulunan su haznesi hazırlanan uygun konsantrasyondaki solüsyonla yıkanmalı, sonrasında bol su ile durulanmalı ve uygun miktarda distile su ile doldurulmalıdır.
- Basit oksijen maskeleri tek kullanımlık olmalı, kullanıldıktan sonra atılmalıdır.

6.9 KURTARMA YELEĞİNİN BAKIM VE TEMİZLİĞİ

- Kan ve vücut sıvıları ile bulaş yoksa düşük düzey dezenfeksiyon yeterlidir.
- Kurtarma yeleği kullanıldıktan sonra düz bir yüzeye yayılarak uygun konsantrasyondaki (yüzey dezenfektanı olarak 1/100'lük, kan ve vücut sıvılarının temas ettiği yüzeylerin temizliğinde 1/10'lük) çamaşır suyu ile silinmeli, sonrasında durulanmalı ve kurularak işlem tamamlanmalıdır.
- Temizlik işlemi bittikten sonra tekrar paketlenmeli, sırt kısmı üste gelecek şekilde düz bir yüzeye yayılmalıdır.
- Göğüs kemerleri zikzak şekilde katlanmalı ve Velcro tutucularla tutturulmalıdır.
- Yeleği sarmaya, tokalar iç tarafa bakacak şekilde göğüs kemerleri (hastanın sağ tarafı) tarafından başlanmalıdır.
- Boyun desteği ve alın/çene kemerleri yelekle beraber veya ayrı olarak sarılmalı, bütün parçalar taşıma çantasına yerleştirilmelidir.

6.10 MEKANİK VENTİLATÖR VE PARÇALARININ BAKIM VE TEMİZLİĞİ

- Ventilatörlerin iç temizlik, bakım ve dezenfeksiyon işlemlerinde üretici firma önerileri dikkate alınmalıdır.
- Ünitenin iç kısmına sıvıların girmemesine dikkat edilmelidir.
- Ventilatörün dış yüzeyleri, günlük olarak su ve deterjanla temizlenmelidir.
- Uygun konsantrasyondaki (yüzey dezenfektanı olarak 1/100'lük, kan ve vücut sıvılarının temas ettiği yüzeylerin temizliğinde 1/10'lük) çamaşır suyu ile ekran, panel gibi hassas yüzeyleri, tercihen %70'lik alkol veya alkol bazlı hızlı yüzey dezenfektanı (sprey şekli) ile dezenfekte edilmelidir. Kan ve vücut sıvıları ile bulaş yoksa düşük düzey dezenfeksiyon yeterlidir.
- Solunum devrelerine yüksek düzey dezenfeksiyon yapılmalı, kurulanmalı ve filtresi değiştirilerek tekrar kullanılmalıdır.
- Mekanik ventilatör parçaları ön temizliği yapıldıktan sonra sterilize edilmeli veya yüksek düzey dezenfeksiyon yapılmalıdır.

6.11 DEFİBRİLATÖR VE PARÇALARININ BAKIM VE TEMİZLİĞİ

- Her kullanımdan sonra tüm yüzeyi, derivasyon ve pulsa oksimetre kabloları uygun konsantrasyondaki (yüzey dezenfektanı olarak 1/100'lük, kan ve vücut sıvılarının temas ettiği yüzeylerin temizliğinde 1/10'lük) çamaşır suyu ile suda yıkanmış ve sıkılmış temizlik bezi ile silinmeli, sonrasında durulanmalı ve kurularak işlem tamamlanmalıdır.

- Kan ve vücut sıvıları ile bulaş yoksa düşük düzey dezenfeksiyon yeterlidir.
- Defibrilatörün kaşıkları asla jelli bırakılmamalı, her kullanımdan sonra nemli bezle tam olarak jelden arındırılmalıdır.
- Tam olarak jelden arınan kaşıklar (kesinlikle) kurularak kullanıma hazır hale getirilmelidir.
- EKG elektrotları temizliğin ardından cihaza takılmalı ve müdahaleye hazır hale getirilmelidir.
- Kış aylarında iletken jel sertleştiğinden cihaz üzerinde bulundurulmamalıdır.

6.12 LARİNGOSKOP SETİ VE BLADELERİN BAKIM VE TEMİZLİĞİ

- Her kullanımdan sonra yüksek düzey dezenfeksiyon ya da sterilizasyon uygulanmalıdır.
- Her nöbet değişiminde öncelikle kontrol edilmeli, bladelere ampullerinin sağlam olup olmadığına bakılmalıdır.
- Laringoskopun pili kontrol edilmeli, zayıflamış piller değiştirilmelidir.
- Her kullanım sonrasında bleyt setinden ayrılarak akan suyun altından geçirilerek mekanik temizliği yapılmalı, yüksek düzey dezenfeksiyon ya da sterilizasyonu sağlanmalıdır.
- Kilitli poşet içerisinde çantasına yerleştirilerek işlem tamamlanmalıdır.
- Temizlik işlemleri sırasında özellikle ampullerin kıvrımlarına dikkat edilmelidir.

6.13 AMBU SETİNİN BAKIM VE TEMİZLİĞİ

- Her kullanımdan sonra yüksek düzey dezenfeksiyon uygulanmalıdır.
- Ambu ve setinin her kullanımdan sonra mutlaka temizlik ve dezenfeksiyonuna dikkat edilmelidir.
- Ambu kullanıldıktan sonra hazırlanan uygun konsantrasyondaki solüsyon ile yıkanmalı, sonrasında bol su ile durulanmalı ve kurularak işlem tamamlanmalıdır.
- Ambu konnektörü yerinden çıkarılarak uygun konsantrasyondaki solüsyon ile yıkanmalı, sonrasında durulanmalı ve kutularak yerine takılmalıdır.
- Ambu ve “airway”ler mümkünse tek kullanımlık olmalıdır.
- Tek kullanımlık ambular tekrar kullanılmamalıdır.

7.0 KAYNAKLAR

- Sağlık Bakanlığı Acil Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü 10.01.2013 tarih ve 99050341 sayılı Ambulans ve Tıbbi Malzeme Temizlik ve Dezenfeksiyon Talimatı konulu yazısı.
- Polat ZM, Gürel S, Altındış S. Hasta Güvenliğinde Ambulans Hijyeni. J hum rhyhm-March 2017; 3(1): 20-24.
- Dezenfeksiyon Antisepsi Sterilizasyon Rehberi 2019